

اصول حاکم بر مصونیت سازمان های بین المللی بر مبنای دیدگاه قرآن نسبت به آنها

پدیدآورنده (ها) : قطبیان، محمد؛ جعفری، مجتبی

مدیریت :: همایش همایش پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران :: مجموعه مقالات دومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران

صفحات : از ۱۶۵۶ تا ۱۶۶۳

آدرس ثابت : <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1805143>

تاریخ دانلود : ۱۴۰۲/۱۱/۱۵

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

- مصونیت کشورها و مقامات حکومتی از دیدگاه حقوق بین الملل
- دیپلماسی عمومی و سیاست خارجی؛ پیوندها و اهداف
- اصلاحات سیاسی امان الله خان در افغانستان
- مسئله یابی جایگاه دین در روابط بین الملل
- جایگاه قاعده «نفی سبیل» در سیاست های کلان نظام اسلامی
- نقش علم به نوعاً کشندگی رفتار در ساختار قتل عمد از منظر حقوق اسلام و غرب
- پناهندگی دیپلماتیک
- اعطای پناهندگی به مجرمان سیاسی در پرتو دکترین، اسناد و رویه قضایی بین المللی
- حقوق پناهندگان در اسناد بین المللی
- تحول مفهوم مصونیت دیپلماتیک: ملاحظات امنیتی و حقوق بشری
- نگاهی به اساسنامه دیوان کیفری بین المللی
- درآمدی بر معنا و مفهوم صلح در روابط بین الملل؛ رویکرد اسلام سیاسی فقاهتی

عناوین مشابه

- اصول حاکم بر مصونیت سازمان های بین المللی بر مبنای دیدگاه قرآن نسبت به آنها
- اصول حقوقی حاکم بر اعتبار اسنادی با رویکرد برنامه ششم توسعه در قراردادهای بین المللی
- تاثیر ازدواج بر تابعیت و تقلب نسبت به قانون بر مبنای حقوق ایران و کنوانسیون های بین المللی
- اصول حاکم بر ارتباطات کلامی میان فردی از دیدگاه قرآن کریم
- اصول حاکم بر گفتگو در روابط بین الملل از منظر قرآن
- دیدگاه: آشنایی با دیدگاه های دکتر ادوارد مانسفلد، رئیس دانشکده علوم سیاسی دانشگاه پنسیلوانیا در خصوص تأثیرات سازمان های بین المللی بر نظام بین الملل
- استرداد مجرمان و جرایم سازمان یافته ی بین المللی با تاکید بر دیدگاه جمهوری اسلامی ایران
- نقش عدالت در تنظیم اصول حاکم بر مدیریت خانواده از دیدگاه قرآن و نهج البلاغه
- اصول حاکم بر مناسبات اقتصادی بین المللی
- بررسی تطبیقی نظام حقوقی بین المللی حاکم بر تجارت تسلیحات متعارف در سطح سازمان ملل متحد و سازمان تجارت جهانی

اصول حاکم بر مصونیت سازمان های بین المللی بر مبنای دیدگاه قرآن نسبت به آنها

محمد قطبیان

دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق بین الملل دانشگاه آزاد اسلامی، دامغان، ایران

mohammad.ghotbian@gmail.com

مجتبی جعفری

عضو هیئت علمی دانشگاه سمنان

چکیده

مصونیت های هیئت های نمایندگی دولت ها نزد سازمان های بین المللی " مباحث در دو بخش تنظیم گردیده است که در بخش اول تحت عنوان " مبانی و منابع مصونیت ها و مزایای نمایندگی دولتها نزد سازمانهای بین المللی در حقوق بین الملل و حقوق اسلام " ابتدأً به سیر تحول دیپلماسی که همزمان تحول و توسعه حقوق دیپلماتیک را نیز به همراه داشته است پرداخته شد. سپس واژه های " مصونیت " و " مزیت " و ارتباط آنان با یکدیگر و همچنین مبانی فلسفی اعطای مصونیت ها و مزایا تبیین گردیده و با ترجیح دیدگاه " مصلحت خدمت " ویژگی های حقوق دیپلماتیک حاکم بر روابط بین دولتها و سازمانهای بین المللی مورد شناسایی قرار گرفته است. فصل دوم بخش اول به شناسایی منابع مصونیت ها و مزایا که مشتمل است بر کنوانسیونهای عام مصونیت ها و مزایا و قراردادهای مقرر و اساسنامه های سازمانهای بین المللی و همچنین کنوانسیون حقوق دیپلماتیک به ویژه کنوانسیون ۱۹۷۵ در مورد " نمایندگی دولتها در روابط خود با سازمانهای بین المللی جهانی " اختصاص یافته و فصل سوم نیز به موضوع مصونیت ها و مزایای دیپلماتیک در حقوق اسلام و نقش این مکتب در صیانت و توسعه اصل مصونیت فرستادگان بر مبنای تعالیم قرآن و سنت نبوی صلی الله علیه و اله وسلم و آثار فقیهان اسلام می پردازد. پس از شناسایی منابع و تبیین مبانی اعطای مصونیت، بخش دوم تحت عنوان " مصونیت ها و مزایای نمایندگی دولتها نزد سازمانهای بین المللی " به هدف بررسی انواع ماموریت ها و تعیین مصادیق مصونیت ها و مزایا و اجرای آنها در سه فصل منعقد گردیده است. در فصل اول انواع نمایندگی دول نزد سازمانهای بین المللی در چهار نوع، ماموریت دائم، ماموریت دائم ناظر، هیئت نمایندگی، هیئت نمایندگی ناظر، و تاسیس ماموریت و وظائف آنان بر اساس کنوانسیون ۱۹۷۵ تبیین گردید. در فصل دوم انواع مصونیت ها و مزایا براساس اسناد سازمانهای بین المللی و اسناد حقوق دیپلماتیک شناسایی و تحلیل شده است. فصل اخیر به اجرای مصونیت ها و مزایا با تکیه بر نقش عنصر زمان و مکان و تعهدات دولتمین فرستنده و میزبان

پرداخته و در خاتمه به محدودیتهائی که بر سر راه اجرای مصونیت ها ممکن است به وجود آید به دو مورد " امنیت ملی " و " سوء استفاده از مصونیت ها و مزایا " اشاره گردیده است. نتیجه آن است که با ملاحظه تفاوت های نمایندگی در سازمان های بین المللی که از یک رابطه سه جانبه برخوردار است تقریباً نمایندگان دول نزد سازمان های بین المللی جهانی (L.G.O) وضعیت مشابهی با نمایندگان دول در روابط دیپلماتیک دو جانبه خواهند داشت.

کلید واژه : مصونیت، مسوولیت ، سازمان بین المللی ، حقوق دیپلماتیک

مقدمه

منظور از این مصونیت این است که اعضای هیأت های نمایندگی از حیطة قدرت اجرایی کشور پذیرنده خارج میباشند و بر این اساس میتوان مصونیت دیپلماتیک را به ضرر حاکمیت داخلی کشورها و به نفع یک قاعده بین المللی دانست. ماده ۳۰ کنوانسیون ۱۹۷۵ راجع به نمایندگی دولت ها در روابط خود با سازمان های بین المللی می گوید رئیس و کارمندان دیپلماتیک از مصونیت تعقیب جزائی در دولت پذیرنده برخوردار خواهند بود^۱ مگر در دعاوی زیر:

۱- دعاوی مربوط به اموال خصوصی غیر منقول که در خاک دولت پذیرنده است مگر اینکه این اموال برای مقاصد مأموریتی در تصرف هیأت دیپلماتیک باشد.

۲- در دعاوی راجع به ما ترکی که در آن افراد مزبور به طور خصوصی و نه به نام دولت، وصی و امین ترکه منصوب شده اند.

۳- دعاوی راجع به فعالیت های حرفه ای و تجاری از هر نوع که خارج از حیطة وظایف افراد هیأت دیپلماتیک باشد.

۴- یکی دیگر از مصونیت‌های سازمان‌های بین‌المللی که در ماده دوم کنوانسیون ۱۹۴۶ آمده است که «اموال» و دارایی سازمان ملت در هر کجا که واقع شده باشد و در دست هر کس که باشد از هر گونه تعقیب قضایی مصونیت خواهد داشت مگر اینکه در هر مورد خاص این مصونیت سلب شده باشد. این مصونیت تا حدی است که حتی اگر از دادگاهی حکم صادر شده باشد نمی‌توان حکم را بر علیه سازمان‌های بین‌المللی اجرا نمود.

۲- مصونیت اموال و اماکن سازمان‌های بین‌المللی و هیأت دیپلماتیک:

دولت‌ها علاوه بر اینکه حق دخالت در مورد اموال سازمان‌های دیگر را ندارند، بلکه بر اساس قراردادهای بین‌المللی حفظ امنیت این اماکن و اموال نیز به عهده دولت‌ها می‌باشد. به همین علت ماده ۲۳ کنوانسیون ۱۹۷۵ می‌گوید مأمورین دولت پذیرنده، جز با رضایت رئیس هیأت حق ورود به آن‌ها را ندارند و اموال و وسایل نقلیه این سازمان‌ها و هیأت‌ها مصون از تفتیش و مصادره می‌باشند.

۳- مصونیت بایگانی و اسناد و آزادی ارتباطات:

طبق گزارش کمیسیون حقوق بین‌الملل در سال ۱۹۹۱ بایگانی سازمان‌های بین‌المللی و تمامی اسناد متعلق به آن‌ها و یا اسنادی که توسط این سازمان‌ها نگهداری می‌شود در هر کجا که باشد از تعرض مصون است. بایگانی شامل تمام اوراق، اسناد، مکاتبات، کتب، فیلم، نوارهای صوتی، دیسک‌های کامپیوتری، پرونده‌ها، دفاتر ثبت سازمان بین‌المللی، رمز، کد و محل‌های نگهدارنده می‌باشد.

۴- مصونیت از تعرض:

دولت‌های پذیرنده سازمان‌ها و هیأت‌های دیپلماتیک حق توقیف و تعرض نسبت به آن‌ها را ندارند، و باید با آن‌ها رفتار محترمانه‌ای که در شأن آن‌ها باشد داشته باشند و باید کلیه اقدامات را برای مصونیت از تعرض آن‌ها بعمل آورند.

۵-پناهندگی: سازمان های بین المللی حق اعطای پناهندگی به افرادی که بر علیه آنها حکم جزائی صادر شده است را ندارند ولی اعضای این سازمان ها و هیأت های دیپلماتیک حق پناهندگی دارند چرا که این افراد اساساً مصونیت دارند در ادامه به مزایای سازمان های بین المللی اشاره می شود.

سلب مصونیت:

اعطای مصونیت به سازمان ها و هیأت های نمایندگی آنها بدین معنی نیست که هر عملی که دلشان خواست می توانند انجام دهند بلکه در صورتی که این افراد مرتکب اعمال خلاف و از حدود وظایفشان تجاوز نمایند این مصونیت توسط سازمان های بین المللی سلب خواهد شد، البته باید سلب مصونیت بطور صریح و روشن اعلام شود^۲.

مزایای سازمان های بین المللی:

مزایای سازمان های بین المللی عبارتند از: معافیت از عوارض و مالیاتها، معافیت از حقوق گمرکی و بازرسی، معافیت از مقررات بیمه های اجتماعی، معافیت از خدمات شخصی که دولت پذیرنده حق ندارد از اعضای این هیأت ها خدمات شخصی مثل سربازی یا ... بخواهد.

در ارتباط با مفهوم مسئولیت در قرآن می توان گفت: خداوند متعال در سوره مبارکه «صافات»، هدف و غایت از خلقت انسان و نیز برتری دادن او بر سایر مخلوقات را «عبادت» می داند «وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ» (و جن و انس را نیافریدم جز برای آنکه مرا بپرستند)

خداوند متعال برای محقق ساختن این هدف برای انسان «وجود» و نعمت های دیگر را مسخر ساخت تا انسان آنها را برای رجوع به پروردگار به کار گیرد.

^۲ضیایی بیگدلی ، سازمان های بین المللی - انتشارات میزان ۱۳۸۶

همچنین برخی آیات به ما نشان می‌دهد، انسان‌هایی که از این غایت دور شدند و با عبادت امانت و وفادار به عهد خود نبودند در نتیجه به ظلم و طغیان روی آوردند و بت پرست شدند که در نهایت سرنوشت آنها هلاکت و نابودی بود.

بسیاری از آیات قرآن کریم وجود دارند که به سرنوشت بسیاری از ملت‌ها و جوامع و افرادی که در نهایت عاقبت آنها عذاب ربانی بوده، اشاره کرده است. مانند قوم عاد، ثمود، فرعون و نمرود. چرا خداوند متعال این جوامع و ملت‌ها را علی‌رغم اینکه از فرهنگ غنی برخوردار بودند، عذاب داد؟

«مسئولیت» جواب این مسئله است، زیرا این ملت‌ها و جوامع از مسئولیت الهی خود که همان اجرای حکم خداوند در زمین است؛ کوتاهی کردند.

آیه مذکور ارتباط مستحکم میان یوم‌الفصل و مسئولیت را نشان می‌دهد. در این خصوص پرسش‌هایی مطرح می‌شود:

الف) یوم‌الفصل چیست؟

ب) معنی لغوی مسئولیت چیست؟ یوم‌الفصل کدام مسئولیت از انسان پرسیده خواهد شد؟ و آیا منظور یک مسئولیت مشخص است یا انواع متعددی از آن؟

ج) چرا عذاب الهی بر امت محمد(ص) نازل شد؟ چرا امت محمد(ص) علی‌رغم اینکه از مسئولیت الهی دور و منحرف شد، عذاب الهی بر آنها نازل نشده است؟

الف) یوم‌الفصل

دو روز وجود دارد که در آن‌ها میان حق و باطل فصل قایل می‌شود و در آنها مسئولیت‌ها را محاسبه می‌کنند:

۱) (روز ظهور امام مهدی(عج): خداوند فرموده است «هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبِّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ أَمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا: آیا جز این انتظار دارند که فرشتگان به سویشان بیایند یا پروردگارت بیاید یا پاره‌ای از نشانه‌های پروردگارت بیاید [اما] روزی که پاره‌ای از نشانه‌های پروردگارت [پدید] آید

کسی که قبلا ایمان نیاورده یا خیری در ایمان آوردن خود به دست نیاورده ایمان آوردنش سود نمی بخشد بگو منتظر باشید که ما
[هم] منتظریم»

۲ (روز قیامت: «إِنَّ يَوْمَ الْفُصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ. يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ. إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ
الرَّحِيمُ: در حقیقت روز جدا سازی موعده همه آنهاست/همان روزی که هیچ دوستی از هیچ دوستی نمی تواند حمایتی کند و آنان
یاری نمی شوند/مگر کسی را که خدا رحمت کرده است زیرا که اوست همان ارجمند مهربان»

ب) معنی لغوی مسئولیت و انواع آن:

معنی لغوی مسئولیت برگرفته شده از سؤال است، یعنی آنچه که درباره آن پرسش خواهد شد. در قرآن کریم تأکید شده است که
در قیامت از انسان پرسش خواهد شد و برحسب موفقیت انسان در انجام مسئولیت خود، سرنوشت او رقم خواهد خورد.

انواع مسئولیت:

همچنین مسئولیت درجه های مختلفی دارد؛ مسئولیت نفس، مسئولیت خانواده، مسئولیت اجتماعی و مسئولیت امت.

۱) **مسئولیت نفس:** مسئولیت انسان با مسئولیت نفس خود آغاز می شود، هر انسانی در درجه اول مسئول پرورش و تزکیه نفس خود
است، و این مسئولیت اساسی ترین مسئولیت ها در اصلاح دیگران است. « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا
اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: ای کسانی که ایمان آورده اید به خودتان بپردازید هرگاه شما هدایت
یافتید آن کس که گمراه شده است به شما زبانی نمی رساند بازگشت همه شما به سوی خداست پس شما را از آنچه انجام می دادید
آگاه خواهد کرد»

در روز قیامت انسان درباره چگونگی صرف مال، عمر و جوانی خود و تمامی نعمت هایی که خداوند متعال در اختیار آنها قرار داده
است، مورد حساب قرار می گیرد. همچنین انسان مسئول جوارح و اعضای بدن خویش و بکار گرفتن آنها در اطاعت پروردگار است
«وَلَا تُقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا: و چیزی را که بدان علم نداری دنبال مکن زیرا
گوش و چشم و قلب همه مورد پرسش واقع خواهند شد»

۲ (مسئولیت خانواده : خانواده یکی از مسئولیت‌هایی است که خداوند متعال برعهده ما قرار داده است «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ: ای کسانی که ایمان آورده‌اید خودتان و کسانتان را از آتشی که هیزم آن مردم و سنگ‌هاست حفظ کنید بر آن [آتش] فرشتگانی خشن [و] سختگیر [گمارده شده‌اند از آنچه خدا به آنان دستور داده سرپیچی نمی‌کنند و آنچه را که مأمورند انجام می‌دهند»

همچنین می‌فرماید: «وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَئِكَ مِنْكُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ: و کسانی که بعدا ایمان آورده و هجرت نموده و همراه شما جهاد کرده‌اند اینان از زمره شما هستند و خویشاوندان نسبت به یکدیگر [از دیگران] در کتاب خدا سزاوارترند آری خدا به هر چیزی داناست»

۳ (مسئولیت اجتماعی : از مهمترین احکام اسلامی حکم امر به معروف و نهی از منکر است و تمامی افراد مکلف به این امر هستند، امیرالمؤمنین امام علی(ع) فرموده است: «وَعَلَيْكُمْ بِالْتَّوَّاصِلِ وَالتَّبَادُلِ، وَإِيَّاكُمْ وَالتَّدَابِرَ وَالتَّقَاتِعَ. لَا تَتْرُكُوا الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ فَيُؤَلَّىٰ عَلَيْكُمْ شِرَارُكُمْ ثُمَّ تَدْعُونَ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ: بر شما باد به ارتباط و پیوستگی با هم و بخشش به یکدیگر، و از پشت کردن به هم و جدایی از یکدیگر بپرهیزید، و امر به معروف و نهی از منکر را ترک نکنید که بدانتان بر شما مسلط می‌شوند، سپس دعا می‌کنید اما به اجابت نمی‌رسد.»

هر فردی مسئولیت اجتماعی و هدایت مردم و مقاومت و مبارزه با ظلم را دارد و امام خمینی(ره) الگوی بارز در این زمینه است بطوری که ایشان توانست یک جامعه مطیع استکبار را تغییر دهد و یک جامعه محمدی را تأسیس کند.

۴ (مسئولیت امت : هر فرد مسلمان مسئول امت اسلامی است.

ج) نازل نشدن عذاب الهی بر امت محمد(ص)

در پاسخ به پرسش سوم که "چرا عذاب بر امت‌های پیشین به دلیل ترک مسئولیت الهی خود نازل شد ولی بر امت محمد(ص) نازل نشد؟"، باید گفت: خداوند متعال این عذاب الهی را به دلیل شفاعت حضرت محمد(ص) بر امت خود نازل نکرد و این امر را به زمان ظهور امام مهدی(عج) و روز قیامت موکول ساخت «وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ: و [الی] تا تو در میان آنان هستی خدا بر آن نیست که ایشان را عذاب کند و تا آنان طلب آمرزش می‌کنند خدا عذاب‌کننده ایشان نخواهد بود»

نتیجه گیری :

سازمانهای بین المللی اغلب در خصوص پرونده های استخدامی از مصونیت برخوردارند. قرار بر این است که کارمندان به جای اقامه دعوا نزد دادگاههای مختلف ملی، به کمک مکانیزمهای شکایت داخلی سازمانها و در نهایت نزد دیوانهای اداری تأسیس شده توسط سازمانها اقامه دعوا کنند. حوزه صلاحیت این دیوانهای اداری به طور وسیعی نوعی از اختلافات کارمندان را پوشش می دهد که به دلیل مصونیت سازمانهای بین المللی از فرایند رسیدگی حقوقی، از رسیدگی در دادگاههای داخلی مستثنا شده اند . با الهام از رویه قضایی دیوان اروپایی حقوق بشر به خصوص رأی Waite and Kennedy در سال ۱۹۹۹ که مطابق با آن مصونیت قضایی سازمانهای بین المللی مبتنی بر وجود «راههای منطقی جایگزین» به منظور حمایت موثر از حقوق کارمندان آنهاست، دادگاههای ملی بیش از پیش به وجود و کفایت مکانیزمهای جایگزین حل و فصل اختلافات توجه کرده اند. حتی برخی از آنها اینگونه نتیجه گرفته اند که عدم وجود حمایت حقوقی توسط دیوانهای اداری یا عدم کفایت میزان حمایت ارائه شده توسط مکانیزمهای داخلی توجیه کننده سلب مصونیت از سازمان های بین المللی به منظور جلوگیری از استنکاف از احقاق حق که به خلاف مقتضیات حقوق بشری است، می باشد.

منابع :

۱. قرآن کریم
۲. ضیایی بیگدلی ، سازمان های بین المللی - انتشارات میزان ۱۳۸۶
۳. علی ابراهیمی ، سازمان های بین المللی - انتشارات میزان ۱۳۸۹
۴. جعفری لنگرودی ، محمدجعفر، ترمینولوژی حقوق، انتشارات گنج دانش، ۱۳۸۰، چاپ یازدهم
۵. دکتر منوچهر مؤتمنی طباطبایی: تحولات حقوق خصوصی، پایان نامه شخصیت حقوقی، ص ۲۲۹.
۶. موسی زاده، رضا، سازمان های بین المللی، نشر میزان، ۱۳۸۲، چاپ چهارم